

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНКЕТУВАННЯ ЩОДО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ (2025–2026 Н.Р.)

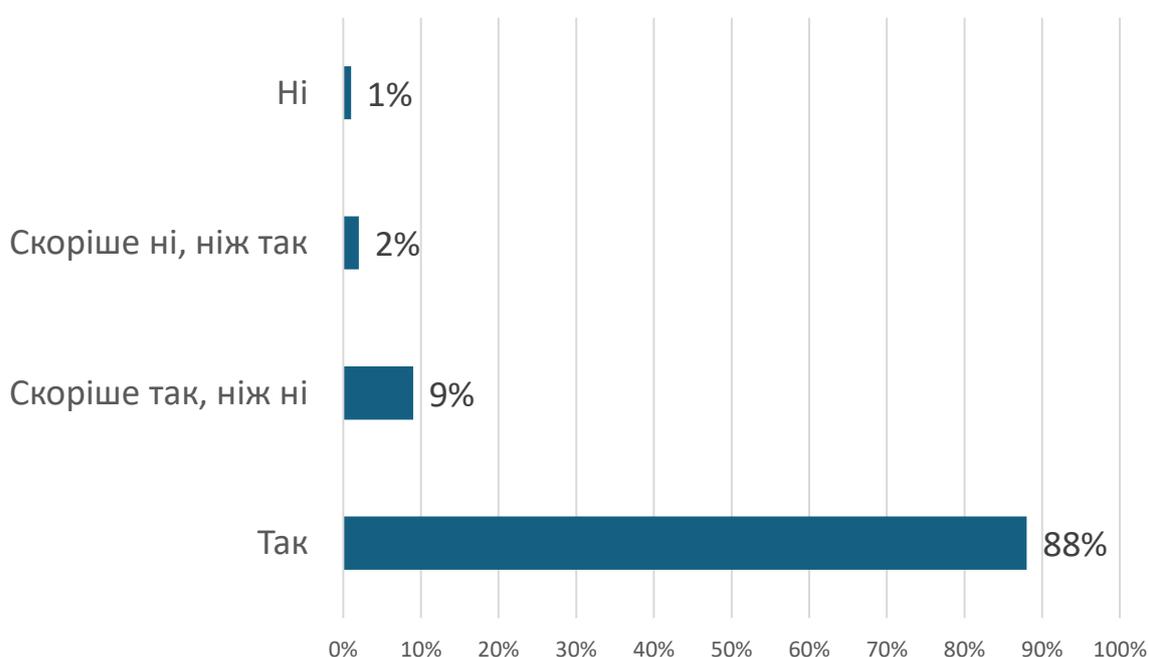
Всього опитано 322 респондента. Анкетування було проведено за допомогою Microsoft Forms, який є частиною сервісу Microsoft 365. Терміни опитування – вересень 2025 .р

<https://forms.office.com/Pages/DesignPageV2.aspx?prevorigin=shell&origin=NeoPortalPage&subpage=design&id=nC0AZN0nGkWBB3D57k9sLd0fEsdD25hHhNVjtMz9LIZUNVFSTVM4RVhXTjMyVOYxR0xYWEedMU1lZSy4u&analysis=true>

Усього в опитуванні взяли участь 322 здобувача вищої освіти. Переважна більшість респондентів навчається за спеціальністю «Медицина». Серед 322 респондентів найбільша частка навчається на 1 курсі - 42%. На 2 та 3 курсах навчається приблизно порівну - по 19% на кожному курсі. Частка студентів 5 та 6 курсів становить 8% та 9% відповідно. Найменше представлений 4 курс - близько 4%.

Малюнок 1.

«Рівень обізнаності здобувачів щодо поняття академічної доброчесності»

Переважна більшість здобувачів добре знайомі з поняттям академічної доброчесності: 88% відповіли «так», ще 9% скоріше погоджуються. Лише 3% мають низький рівень обізнаності («скоріше ні» або «ні»).

Малюнок 2.

Джерела ознайомлення здобувачів з поняттям академічної доброчесності

Найчастіше студенти дізнаються про академічну доброчесність від викладачів різних дисциплін під час навчання (29%) та завдяки частому згадуванню теми в освітньому середовищі (25%). Також значну роль відіграють інтернет-ресурси (19%), тоді як наукові керівники та спеціальні освітні заходи мають менш виражений вплив.

Переважає більшість здобувачів (77%) добре знайомі з поняттям академічного плагіату та пов'язаними з ним ризиками. Лише 9% (сукупно «скоріше ні» + «ні») мають недостатнє розуміння цього явища.

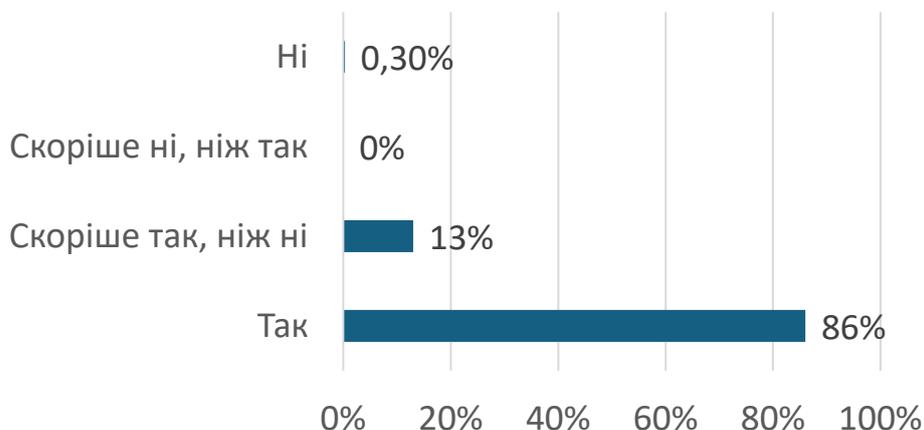
Переважає більшість здобувачів (92%) підтверджують, що науково-педагогічні працівники інформують їх про процедури дотримання академічної доброчесності. Лише 8% респондентів не отримували відповідних роз'яснень, що свідчить про загалом високий рівень комунікації з цього питання в освітньому процесі.

Поширені уявлення здобувачів щодо проявів порушення академічної доброчесності

Переважає більшість опитаних студентів пов'язують порушення академічної доброчесності насамперед із академічним плагіатом (91%) та списуванням (85%). Доволі високо також оцінюються ризики хабарництва (72%), необ'єктивного оцінювання (65%) та вигадування чи фальсифікації даних (62%). Це свідчить про розуміння основних та системно вкорінених видів недоброчесних практик. Менш очевидні, але все ж значущі форми, такі як оприлюднення чужих матеріалів без згоди (59%) та включення сторонніх осіб до авторства (60%), також отримали помітний рівень визнання серед респондентів.

Готовність здобувачів дотримуватися принципів академічної доброчесності

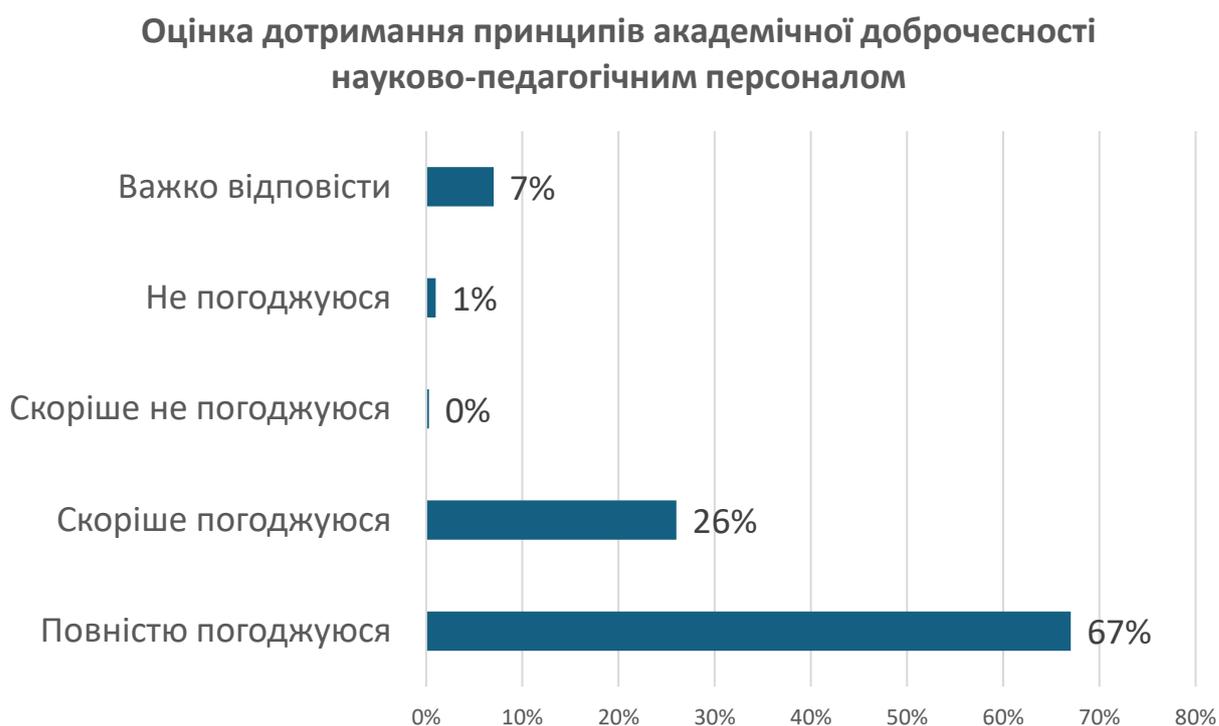
Переважає більшість опитаних здобувачів (86%) чітко заявляють про готовність дотримуватися принципів академічної доброчесності у навчальній та науковій діяльності. Ще 13% схиляються до позитивної відповіді. Лише поодинокі респонденти висловили незгоду (0,3%). Це свідчить про високий рівень усвідомлення важливості доброчесності як ціннісної основи освітнього процесу.

Дотримання принципів академічної доброчесності у студентському середовищі (оцінка оточення)

Більшість опитаних здобувачів (64%) повністю впевнені, що їхнє оточення дотримується правил академічної доброчесності. Ще 29% частково підтверджують це, хоча можуть помічати окремі відхилення. Лише 3% загалом не погоджуються з твердженням, що свідчить про низький рівень сприйняття порушень у середовищі більшості студентів. Водночас 5% респондентів зазначили, що їм складно оцінити ситуацію у своєму оточенні.

Малюнок 7.

Переважна більшість опитаних здобувачів вищої освіти (67%) повністю впевнені, що викладачі дотримуються правил академічної доброчесності. Ще 26% скоріше погоджуються з цим твердженням, тобто загальний рівень довіри до науково-педагогічного персоналу є високим. Лише поодинокі відповіді (близько 1%) свідчать про незгоду, а 7% респондентів зазначили, що їм важко оцінити ситуацію.

Обізнаність здобувачів щодо реалізації політики академічної доброчесності в університеті

Найбільш відомими для студентів є перевірки на плагіат їхніх власних наукових робіт (66%) та загальне ознайомлення з положеннями «Кодексу честі» (62%). Приблизно половина респондентів обізнані про перевірку кваліфікаційних і магістерських робіт (53%) та академічних текстів науково-педагогічних працівників (53%). Найменше студентів знають про системність перевірки текстів аспірантів (46%), що може свідчити про нижчу видимість цих процесів для здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів.

За результатами опитування, лише третина здобувачів (36%) зазначила, що у них була окрема дисципліна або теми, присвячені академічному письму та академічній доброчесності. Більшість респондентів (64%) відповіли, що таких занять у них не було.

Це свідчить про обмежену інтеграцію теми академічної доброчесності в навчальний процес та підтверджує потребу у розширенні курсів з академічного письма, особливо на ранніх етапах навчання.

Таблиця 1.

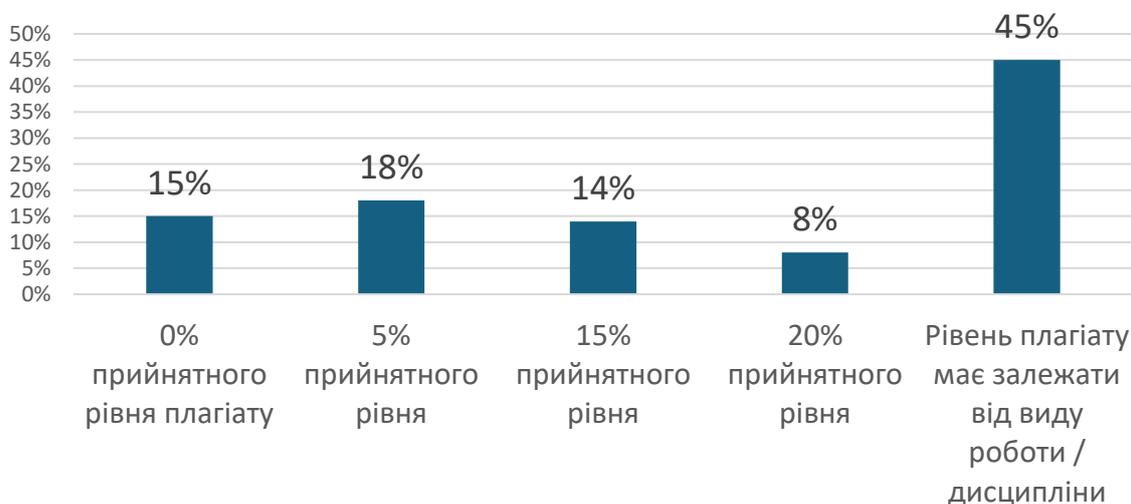
Рік ознайомлення з дисципліною з академічного письма / академічної доброчесності

	Варіант відповіді	%
1.	1-й курс	29%
2.	2-й курс	8%
3.	3-й курс	2%
4.	4-й курс	1%
5.	5-й курс	1%
6.	6-й курс	1%
7.	Слухав(ла) як неформальну освіту	18%
8.	Постійно додатково слухаю лекції/тренінги	8%
9.	Інше (не пам'ятаю / було в інших форматах)	48%

Слід врахувати, що у вибірці переважали студенти молодших курсів, тому високі показники ознайомлення з дисципліною на 1 курсі та значна частка відповідей «Інше» можуть бути зумовлені структурою респондентів, а не реальними відмінностями у викладанні між курсами.

Малюнок 9.

Уявлення здобувачів про допустимий рівень плагіату у письмових роботах

Більшість здобувачів (45%) не називають фіксований відсоток плагіату прийнятним, наголошуючи на необхідності врахування типу письмової роботи та специфіки дисципліни. Разом з тим, значна частина студентів допускає певний рівень збігів у текстах: 18% вважають прийнятним 5% плагіату, 14% – 15%, а 8% – до 20%. Лише 15% респондентів наполягають на повній відсутності плагіату у роботах.

Ставлення здобувачів до використання чужого тексту без належного цитування

Переважає більшість здобувачів (86%) вважає недопустимим використання чужих частин тексту без відповідного оформлення цитат у наукових роботах. Лише 14% опитаних допускають таку практику, що може свідчити про часткове нерозуміння наслідків академічного плагіату або недостатній рівень сформованості навичок академічного письма.

Малюнок 10.

Рівень володіння знаннями та навичками, пов'язаними з академічною доброчесністю

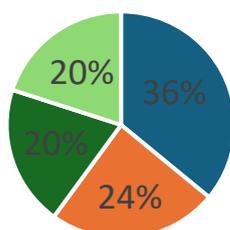

Більшість здобувачів володіє базовими знаннями, необхідними для дотримання принципів академічної доброчесності. Найкраще респонденти обізнані з правилами цитування та оформлення посилань (72%), а також з методами пошуку інформації (68%) та використанням антиплагіатних

програм (66%). Значно нижчим є рівень навичок, пов'язаних із відкритою науковою комунікацією: лише 35–36% студентів знають, як розміщувати або поширювати результати досліджень у відкритому доступі. Це вказує на потребу посилення навчальних компонентів, що стосуються відкритої науки та культури академічного обміну.

Малюнок 11.

**Обізнаність здобувачів щодо використання
антиплагіатного програмного забезпечення в
ОНМедУ**

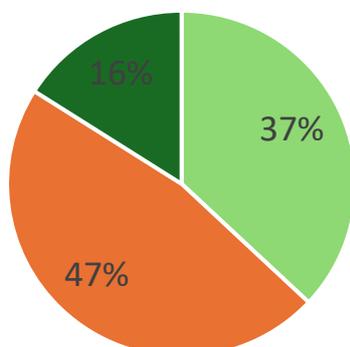

■ Так ■ Скоріше так, ніж ні ■ Скоріше ні, ніж так ■ Ні

Близько 36% опитаних підтверджують, що знають про використання в університеті програм для автоматичного виявлення плагіату. Ще 24% мають часткове уявлення про наявність такого програмного забезпечення. Водночас 40% здобувачів або не впевнені у його застосуванні (20% «скоріше ні») або повністю заперечують наявність таких інструментів (20% «ні»).

Малюнок 12.

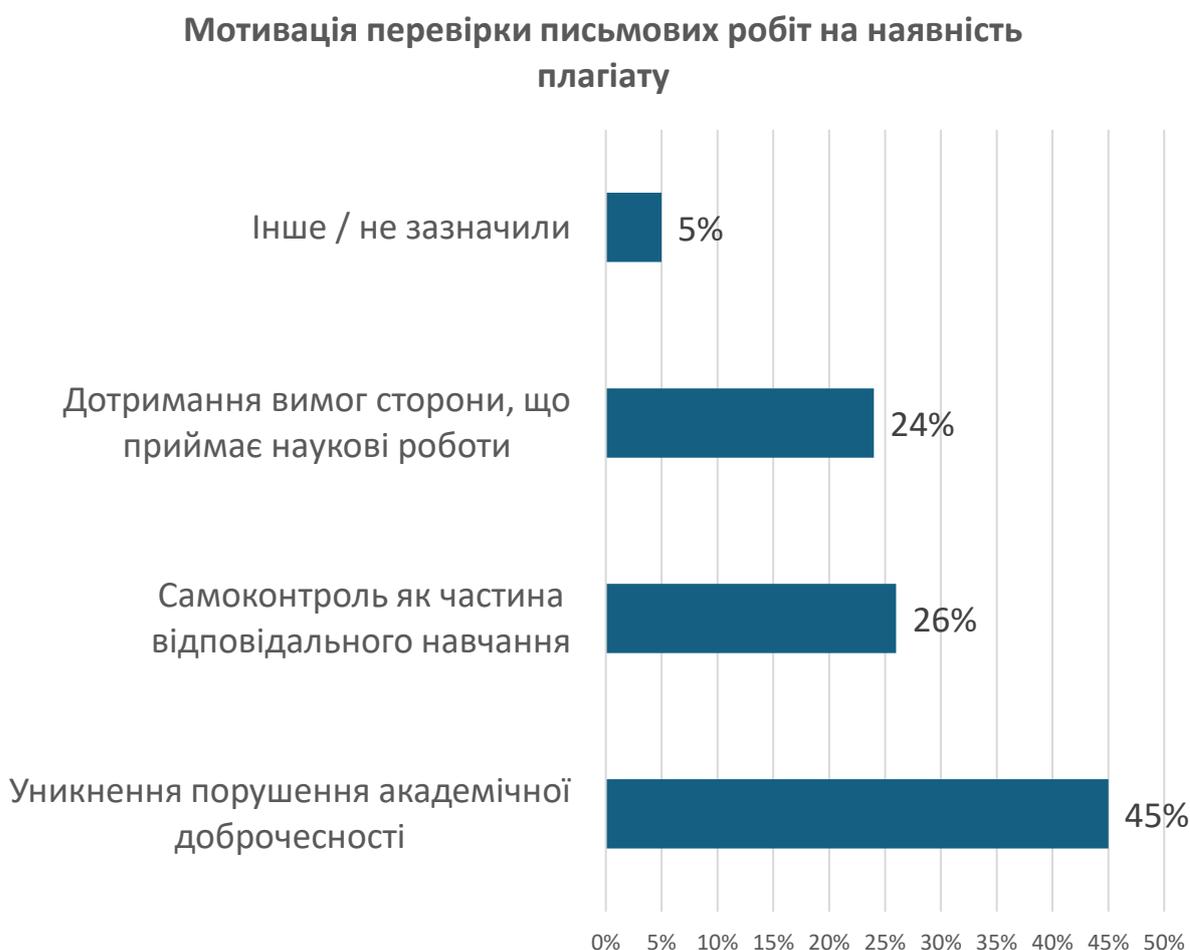
**Частота самостійної перевірки текстів на плагіат
здобувачами**

■ Завжди ■ Іноді ■ Ніколи

Результати свідчать, що лише 37% студентів постійно здійснюють самостійну перевірку своїх робіт на плагіат. Найбільша частка, 47% , робить це епізодично, залежно від вимог викладача або типу роботи. Водночас 16% респондентів ніколи не перевіряють власні тексти перед поданням. Такі дані вказують на часткову сформованість практик академічної відповідальності: хоча більшість знають про інструменти перевірки, системної звички користуватися ними ще немає.

Малюнок 13.

Найпоширенішою мотивацією студентів при перевірці власних робіт на плагіат є прагнення уникнути порушення академічної доброчесності, саме так відповіли 45% опитаних. Для 26% студентів перевірка виконує функцію самоконтролю і особистої відповідальності за якість тексту. Ще 24% зазначили, що роблять це передусім для відповідності формальним вимогам сторони, яка приймає роботу (викладача, кафедри, редакції тощо).

Досвід свідомого вчинення плагіату у науковій діяльності

Більшість респондентів повідомили, що не вдавалися свідомо до плагіату у своїй науковій діяльності: «ні» - 43%, ще 36% відповіли «скоріше ні, ніж так», що свідчить про переважання негативного ставлення до свідомого копіювання текстів без належного цитування. Водночас 21% опитаних (сума варіантів «так» та «скоріше так, ніж ні») визнали, що у певних ситуаціях усе ж таки допускали свідоме порушення.

Таблиця 2.

Фактори, що спонукали здобувачів до використання плагіату

	Варіант відповіді	%
1.	Незнання правил цитування наукової інформації	33%
2.	Нерозуміння принципів академічної доброчесності	14%
3.	Запозичити інформацію було легше	17%
4.	Короткі строки здачі матеріалу, не вистачало часу	30%
5.	У моєму дослідженні не було унікальності	14%
6.	Нерозуміння правил та принципів академічного письма	13%
7.	Страх висловити свою наукову думку	17%
8.	Відсутність покарання за плагіат серед інших здобувачів/викладачів	7%

9.	Відсутність достатніх навичок читання та створення нотаток	12%
10.	Завдання було нецікавим або не вартим зусиль створення оригінального продукту	15%

Найчастіше респонденти зазначали незнання правил цитування наукової інформації (33%) та дефіцит часу через короткі строки здачі матеріалів (30%). Помітною також є частка здобувачів, для яких ключовими причинами стали спрощення процесу шляхом запозичення готової інформації (17%) та страх висловити власну наукову думку (17%).

Близько 14% опитаних пов'язують випадки плагіату з нерозумінням принципів академічної доброчесності або академічного письма, а ще 14% — із відсутністю унікальності результатів власних досліджень. Меншою мірою впливали відсутність покарання за плагіат серед інших студентів або викладачів (7%), нестача навичок читання та створення наукових нотаток (12%), а також нецікавість чи недостатня мотиваційна цінність поставленого завдання (15%).

Таблиця 3.

Процедури, що використовують здобувачі у процесі написання наукових робіт

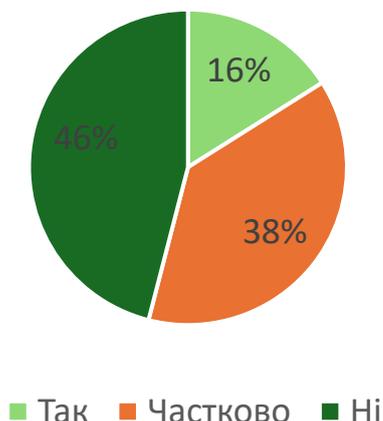
	Варіант відповіді	%
1.	Завжди опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела	78%
2.	В окремих випадках опрацьовую матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела	40%
3.	Копіюю текст з Інтернету та використовую його як власний без посилань	8%
4.	Перефразовую чужий текст власними словами без посилання	15%
5.	Частково або повністю подаю чужі тексти як власні (без зазначення авторства)	4%
6.	Використовую чужі тексти, але посилаюся на інше джерело (маскування запозичення)	5%
7.	Частково здійснюю переклад текстів з іноземної мови на українську без посилання на джерело	15%

Результати свідчать, що переважна більшість здобувачів (78%) декларують дотримання академічної доброчесності, постійно аналізуючи матеріали та правильно оформлюючи посилання. Ще 40% роблять це «в окремих

випадках», що може свідчити про часткову нестачу стійких навичок академічного письма.

Малюнок 15.

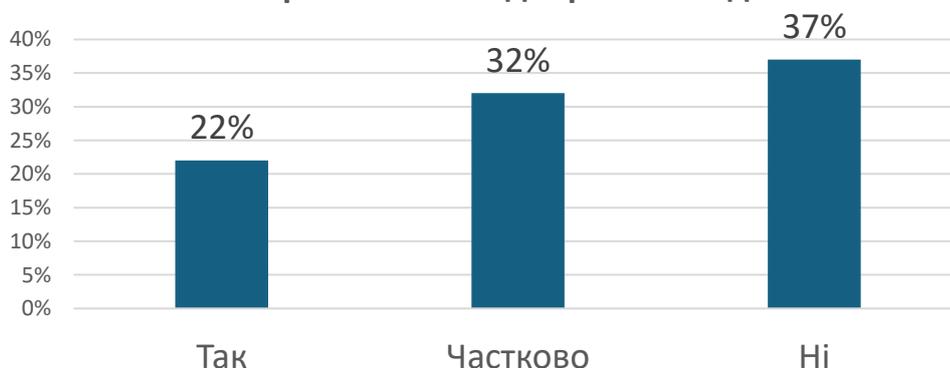
Сприйняття легкості вчинення плагіату порівняно з дотриманням етичних норм

Більшість опитаних (46%) не погоджуються з твердженням, що вчинити плагіат легше, ніж дотримуватися етичних норм. Водночас 38% респондентів обрали варіант «частково», що може свідчити про наявність ситуаційних чи контекстуальних факторів, які спонукають до перегляду етичних принципів (наприклад, часовий тиск, складність завдання, брак навичок). Лише 16% прямо визнають, що плагіат здається легшим шляхом.

Малюнок 16.

Ефективність практик, пов'язаних із використанням недоброчесних дій

Найбільша частка респондентів (37%) зазначила, що недоброчесні практики не були ефективними. Водночас 32% опитаних відзначили, що такі дії давали результат лише частково. Лише 22% респондентів повідомили, що використання недоброчесних практик справді приносило бажаний результат.

Можливі негативні наслідки порушення принципів академічної доброчесності

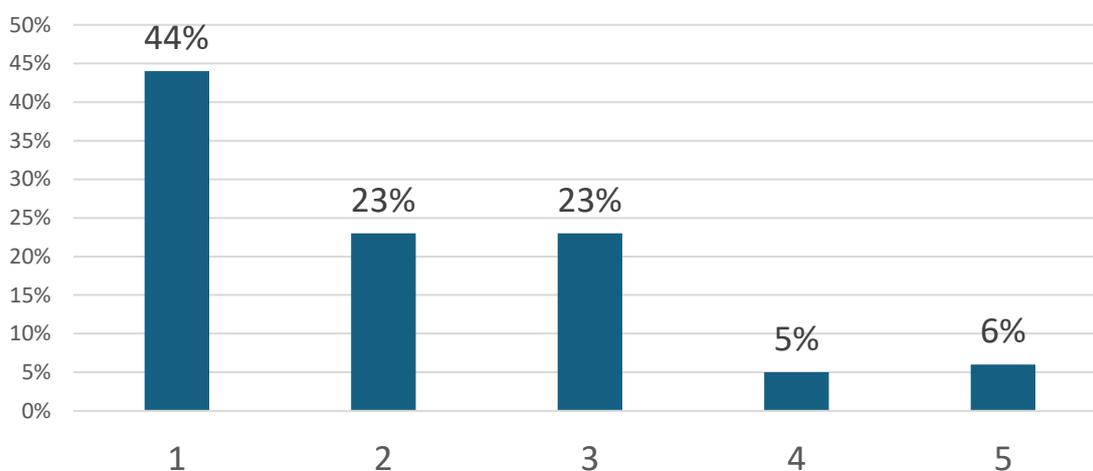

Найбільш вагомими можливими наслідками недотримання академічної доброчесності, на думку респондентів, є зниження персонального професійного рейтингу (63%) та знецінення наукових публікацій як джерела знань (61%). Понад половина опитаних (51%) також вважає, що такі дії негативно впливають на ставлення колективу до порушника. Майже половина (47%) вбачає ризики для престижу університету, а 40% пов'язують порушення доброчесності з погіршенням якості освітніх послуг. Найменше респондентів (22%) відзначили вплив на емоційний стан колективу.

Досвід особистого зіткнення з порушеннями академічної доброчесності

Переважає більшість респондентів (55%) зазначила, що не стикалася з ситуаціями, де вони були б жертвами порушень академічної доброчесності. Ще 26% схиляються до відповіді «скоріше ні», що також свідчить про обмежений особистий досвід таких випадків. Натомість 19% студентів (сукупно відповіді «так» і «скоріше так») повідомили, що переживали ситуації, у яких стали жертвами недоброчесних дій.

Оцінка поширеності недоброчесної поведінки серед інших здобувачів освіти

Найбільша частка респондентів (44%) оцінила рівень поширеності недоброчесної поведінки серед інших здобувачів освіти як низький (бал 1). Ще 23% поставили оцінку 2, і 23% - 3, що загалом свідчить про переважання уявлень про низький або помірний рівень недоброчесних практик. Лише 11% (оцінки 4 і 5) вважають, що поширеність таких проявів є високою.

Таблиця 4.

Заходи, які респонденти вважають справедливими у разі виявлення плагіату

	Варіант відповіді	%
1.	Повторне проходження оцінювання	49%
2.	Призначення додаткових завдань	33%
3.	Повторне проходження відповідного освітнього компонента	19%
4.	Вибіркова, повторна перевірка роботи на плагіат після доопрацювання	33%
5.	Анулювати роботу, роз'яснити принципи академічної доброчесності та надати можливість підготувати нову роботу з повторною перевіркою	37%

6.	Відправити роботу на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат	39%
7.	Відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання	13%
8.	Роз'яснювально-виховні бесіди про дотримання академічної доброчесності	30%
9.	Позбавлення академічної стипендії	6%
10.	Позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання	3%
11.	Відрахування із університету	2%
12.	Важко відповісти	19%

Серед найбільш підтримуваних студентами заходів — відправлення роботи на доопрацювання з повторною перевіркою (39%), а також анулювання роботи з можливістю підготовки нової (37%). Майже стільки ж респондентів підтримують повторне проходження оцінювання (49%) та призначення додаткових завдань (33%). Більш суворі санкції, такі як позбавлення стипендії (6%), пільг з оплати навчання (3%) або відрахування (2%), отримали мінімальну підтримку.

Таблиця 5.

Справедливі заходи щодо науково-педагогічних працівників у разі виявлення плагіату

	Варіант відповіді	%
1	Відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання	21%
2	Позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання	7%
3	Позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади	7%
4	Роз'яснювально-виховні бесіди про дотримання академічної доброчесності	18%
5	Оголошення догани	5%
6	Розгляд на Вченій Раді факультету/університету	4%
7	Звільнення з університету	3%
8	Заборона наукового керівництва здобувачем та/або аспірантом	2%
9	Важко відповісти	35%

Найбільша частка респондентів (35%) вагалися з відповіддю, що вказує на низьку поінформованість студентів щодо формальної відповідальності викладачів за порушення академічної доброчесності. Серед конкретних заходів найбільш підтриманим є відмова у присудженні наукового ступеня чи вченого звання (21%), що свідчить про очікування системних і репутаційних наслідків, а не лише дисциплінарних. Досить значна частка (18%) вважає доречними роз'яснювально-виховні бесіди, що може вказувати на прагнення до попередження порушень через підсилення культури академічної етики, а не лише покарання.

Обізнаність здобувачів щодо заходів реагування на випадки плагіату в університеті

Більшість опитаних (60%) не знають, чи застосовуються в університеті заходи щодо реагування на випадки плагіату. Ще 34% студентів зазначили, що такі заходи дійсно впроваджуються. Водночас 6% вважають, що жодних дій не здійснюється, що може бути пов'язано з відсутністю практичного досвіду фіксації та розгляду порушень серед студентів.

Коментарі та побажання щодо покращення політики з академічної доброчесності

Більшість відповідей демонструє задоволеність поточною роботою університету у сфері академічної доброчесності, відсутність претензій та високу лояльність студентів. Водночас помітна група студентів, які не мають достатньої інформації про заходи і політику доброчесності - переважно через дистанційний формат навчання або відсутність власного досвіду зіткнення з порушеннями.

Серед конструктивних пропозицій домінують потреби у систематичному інформуванні, проведенні тренінгів, консультацій і нагадувань про правила цитування й наслідки порушень. Також респонденти відзначають важливість чіткої та зрозумілої політики, єдиних стандартів перевірки та справедливих рішень щодо порушників. Окрема увага приділяється необхідності партнерських відносин між викладачами та студентами, що сприяє добровільному дотриманню норм доброчесності, а не лише контролю.
(Детальніше див. у Додатку 1)

Висновок

Результати опитування свідчать, що здобувачі освіти загалом поділяють цінності академічної доброчесності та декларують готовність дотримуватися відповідних норм. Водночас фіксується часткова нестача практичних навичок академічного письма та неоднакове розуміння допустимих способів

використання джерел, що може призводити до ненавмисних порушень. Важливою також є обмежена обізнаність значної частини студентів щодо конкретних процедур, санкцій і механізмів реагування на порушення. Попри наявність вимог і формальних положень, 60% респондентів не впевнені, чи застосовуються заходи щодо попередження плагіату системно, що свідчить про потребу у посиленні внутрішньої комунікації та прозорості політик.

Таким чином, головним вектором подальшої роботи має стати не лише контроль, а й розвиток інформаційної, письмової та дослідницької культури здобувачів, а також підтримка партнерського, а не карального підходу до формування академічної доброчесності.

Відкриті відповіді (цитати респондентів)

1. «Все зрозуміло та все нам роз'яснили. Додаткових пояснень не потрібно.»
2. «Немає.»
3. «Гарного дня.»
4. «Все супер, без претензій.»
5. «Все супер.»
6. «Дякую за увагу.»
7. «Бажаю, щоб усі...»
8. «У нас все чудово.»
9. «Ніяких немає.»
10. «Все добре.»
11. «Немає.»
12. «Все добре.»
13. «Немає.»
14. «Все влаштовує.»
15. «Проводили роз'яснювально-виховні бесіди про дотримання академічної доброчесності та виконували вибіркові, повторні перевірки робіт на плагіат після доопрацювання.»
16. «Немає.»
17. « 🍌 »
18. «Регулярно нагадувати про академічну доброчесність, що це таке, як бути академічно доброчесним студентом, які наслідки можуть бути, нагадувати перед написанням наукової роботи.»
19. «Коментарів немає.»
20. «Все добре з цим, нема чого додати.»
21. «Було б добре, якби в університеті більше пояснювали правила академічної доброчесності, проводили зустрічі чи тренінги з цієї теми та уважніше стежили за їх дотриманням.»
22. «Я, як студентка 1 курсу в онлайн форматі, особисто не знаю, чи проводились якісь заходи задля покращення прозорості академічної чесності в наукових роботах. Але з досвіду можу порадити використання сервісу Turnitin для перевірки рівня плагіату.»
23. «Політику академічної доброчесності варто зробити більш зрозумілою і практичною. Необхідно чітко прописати правила, навчати студентів і викладачів працювати з джерелами та забезпечити однакові й справедливі покарання для всіх.»
24. «Слід забезпечити прозорі правила та оцінювання, використовувати перевірку на плагіат і водночас заохочувати чесність студентів.»
25. «Нічого.»
26. «Поки ще в таких випадках не був та нічого не чув.»
27. «Коментарів не маю.»
28. «Все добре.»
29. «Все гарно працює та тільки покращується.»
30. «Я хочу, щоб викладачі розуміли студентів, а студенти розуміли викладачів та могли допомагати один одному.»
31. «Все добре.»